

NYÍRTELEK

TÖRTÉNETE

A falu ugyan állott már a XIV. század elején Király telek néven, de önálló községként 1952-ben alakult meg, amikor az egykor önálló pusztához hozzácsatolták Nyíregyháza közeli tanyabokrait is. Eredetileg alighanem várbirtok tartozék volt. 1353-tól kezdve mindig a Báthori család közös birtoka volt és követte a Báthori-birtokok sorsát.

1618-ban átmenetileg a tokaji várhoz tartozott, de a következő évben Nyíregyházával együtt Bethlen Gábor, majd halála után Lónyay Zsigmond illetve Csáky István birtoka volt. Később a Desseffy család pusztája volt. A Tokaj-Nyíregyháza közötti országút mentén fekszik. A község 1952-ben Nyíregyháza határából vált ki. Az új község központja a tatárjáráskor elpusztult Király telek helyén alakult ki. Alaprajzára a sakktábla szerkezet jellemző. Két hosszabb utcája van: az északra, Felsősóskút felé haladó Lenin utca, valamint a délnyugatra, Bedő- bokor felé ágazó Petőfi utca.

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM (Mária mennybevitele)

A mai templom helyén feltételezhetőleg eredeti- leg görög szertartású templom állt. A település a görög katolikus lakosság központja volt. Erre utal a közeli Görögszállás név is. Az egyház igen jelentős lehetett, mert 1638-ban egyházmegyei zsinatot is tartottak itt. A település a Thököly-féle felkelés után elpusztult, a templom valószínűleg igen rossz állapotba került. A település birtokosa, Desseffy Ágoston gróf 1826-ban az egyházlátogatás alkalmával ígéretet tett az egri érseknek, hogy Király telken kápolnát és iskolát építtet. Ez 1832-ben még nem történt meg. 1850-ben a templom -feltételezhetőleg a régi templom -és a torony új tetőt kap. Schmidt János tokaji ácsmester készíti. A vágott köveket a keresztúri kőbányából hozták. E templom sorsáról és építészeti megjelenéséről semmit nem tudunk. A barokk Szentháromság-szobor elhelyezéséből valószínűnek látszik, hogy a mai templom helyén vagy környékén állhatott.

A ma álló templomot 1874-ben építették. eredetileg a Desseffy család magánkápolnája. volt.

A templomot gazdag neogótikus architektúra tagolja. Főhomlokzata háromtengelyes, csúcsíves, vakmértműves szemöldökkel tagolt kapu, kétoldalt egy-egy csúcsíves, mértműves ablak, fölöttük rózsablatok. Romantikus főpárkány. A torony kétoldalon félórmozatok vannak, ugyancsak vakolatdíszekkel. A torony alsó szintjén rózsablat van, fölötté óra, majd csúcsíves harangablatok következnek. A torony nyolcszögű, bádog gúlisakkal fedett, csúcsán kettős kereszt virággal. Az oldalhomlokzatok és a hajónál keskenyebb, poligonális

szentély támpillérekkel tagoltak; a stukkódíszes főpárkány végighúzódik a templomon. Az oldalhomlokzatokon három-három, a szentélyen egy mérműves, csúcsíves ablak van.

IRODAHÁZ ÉS GÉPÁLLOMÁS, VOLT DESSEWFFY-KÚRIA

A Dessewffy család építtette a XIX. század első felében. barokk épület felhasználásával és bővítésével. Eredetileg szép nagy park övezte és gazdasági egységek. Többször teljesen átépítették. legutóbb az 1960-as években. L alaprajzú, erősen átépített, földszintes, klasszicista kúria. Lépcsőzetesen kiugró homlokzatrész két ablakkal, mellette egy oszloppal tartott, beugró tornác négy ablaktengellyel. Az épület nyeregtetős, palafedésű. A falazat anyaga téglából. Belül teljesen átalakított, síkmennyezetes, középfolysós elrendezés. Tégladongás pince. Az oldalsó portikusz mögötti kapu klasszicista.

Készítte: Daskó Sándor III. földrajz - rajz